

STORTINGET

Innst. 201 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 43 LS (2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i finansforetaksloven mv. (gjennomføring av EØS-rett, egen pensjonskonto)

Til Stortinget

Sammendrag

I proposisjonen foreslås det endringer i forsikringsvirksomhetsloven og finansforetaksloven som vil gjennomføre EØS-regler som svarer til det reviderte tjenestetepensjonsdirektivet (IORP II). I Norge vil reglene som svarer til direktivet, gjelde for pensjonsforetak, dvs. pensjonskasser og innskuddspensjonsforetak. Endringene som foreslås, gjelder krav til virksomhetsstyring og kontrollfunksjoner, grensekryssende virksomhet, utvidede krav til informasjon til medlemmene av pensjonsordningen i pensjonsforetaket og tilsyn. Direktivet er omtalt i proposisjonens kapittel 2, mens de enkelte forslagene til lovendringer er omtalt i proposisjonens kapittel 3.

I proposisjonen foreslås også enkelte endringer i reglene om egen pensjonskonto i innskuddspensjonsloven. Reglene om egen pensjonskonto går ut på at arbeidstakere i bedrifter som har innskuddspensjonsordning, skal få samlet sin pensjonsopptjening fra tidligere arbeidsforhold og forvalte denne sammen med den pensjonskapital arbeidstakeren tjener opp hos nåværende arbeidsgiver. Endringene som foreslås, er en forskriftshjemmel for å sette kortere frist for overføring av pensjonsmidler til egen pensjonskonto når reservasjonsperioden er utløpt, eller når arbeidstaker har tatt et

valg om å samle midlene. Det foreslås videre at medlemmet kan fremskynde reservasjonsfristen på tre måneder ved å gi aktivt samtykke til samling på egen pensjonskonto hos arbeidsgivers leverandør. Det foreslås også en regel om opplysningsplikt i forbindelse med beregning av den standardkompensasjon arbeidsgiver skal betale til arbeidstaker som har valgt pensjonsleverandør selv. Forslagene er nærmere omtalt i kapittel 4 i proposisjonen.

Økonomiske og administrative konsekvenser samt merknader til de enkelte bestemmelser er omtalt i proposisjonens kapittel 5 og 6.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, May Britt Lagesen, Tellef Inge Mørland og Mona Nilsen, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Sigbjørn Gjelsvik og Geir Pollestad, fra Fremskrittspartiet, Liv Gustavsen og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at det er proposisjonens forslag til lovendringer som behandles i denne innstillingen. Samtykke til EØS-komiteens beslutning 5. februar 2021 om å endre EØS-avtalens vedlegg IX (finansielle

tjenester) slik at IORP II-direktivet tas inn i EØS-avtalen, behandles i Innst. 202 S (2021–2022).

Komiteen viser til proposisjonen og slutter seg til regjeringens forslag om endringer i finansforetaksloven mv. (gjennomføring av EØS-rett, egen pensjonskonto).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne registrerer at Finanstilsynet i sitt høringsnotat mener at daglig leder i selskaper som får utkontraktert nøkkelfunksjoner, skal egnethetsvurderes. Dette er ikke fulgt opp i departementets forslag. I likhet med Finanstilsynet ser disse medlemmer at kommersielle hensyn hos ledelsen kan være i interessekonflikt med de faglige vurderingene til personen som ivaretar nøkkelfunksjonene. Selv om daglig leder ikke utfører nøkkelfunksjonene i detalj, vil lederen kunne påvirke arbeidet indirekte på flere måter. I sin begrunnelse for å trosse Finanstilsynets anbefaling legger departementet vekt på høringsinnspill fra blant andre NHO, som mener at krav om egnethetsvurdering vil føre til økte administrasjonskostnader. Dette bør etter disse medlemmers mening ikke veie tyngre enn fordelene ved at egnethetskravet kan redusere risikoen for mislighold i pensjonsforetak. Ifølge Finanstilsynets vurdering er det ikke behov for lovendringer. Etter disse medlemmers syn bør derfor departementet følge opp at forslaget blir iverksatt.

Disse medlemmer merker seg at Finanstilsynet også mener at styrer i selskaper som får utkontraktert nøkkelfunksjoner og ikke er under tilsyn fra Finanstilsynet eller tilsvarende tilsynsmyndigheter i andre EØS-land, bør egnethetsvurderes. Heller ikke dette forslaget blir foreslått innført av departementet. Disse medlemmer mener det ville vært klokt å legge seg på en varsom linje i reguleringen av viktige finansforetak, og at departementets forslag kan øke risikoen for regelverksbrudd sammenlignet med høringsforslaget.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i finansforetaksloven mv. (gjennomføring av EØS-rett, egen pensjonskonto)

I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold gjøres følgende endringer:

§ 3-6 første ledd fjerde og femte punktum skal lyde:

Dersom medlemmet ikke har reservert seg innen tre måneder etter at informasjon er mottatt etter § 2-7, gjennomføres overføringen i henhold til frist fastsatt av departementet i forskrift. Medlemmet kan fremskynde fristen på tre måneder ved å gi aktivt samtykke til overføring til arbeidsgivers pensjonsordning.

Nåværende femte punktum blir nytt sjette punktum.

§ 3-7 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Den selvvalgte institusjonen plikter på forespørsel fra institusjonen som forvalter arbeidsgivers pensjonsordning, å opplyse om størrelsen på den pensjonskapitalen medlemmet har opptjent i arbeidsforholdet.

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd og skal lyde:

(5) Departementet kan gi nærmere regler i forskrift om overføring av pensjonsmidler etter bestemmelsen her, herunder om frist for overføring av medlemmets tidligere opptjente pensjonskapital til institusjonen.

II

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 2-3 annet ledd oppheves.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir nytt annet og tredje ledd.

§ 2-5 oppheves.

§ 2-6 annet ledd skal lyde:

For pensjonskasser med tillatelse til å overta kollektive pensjonsordninger uten forsikringselement gjelder bestemmelsene i §§ 3-3, 3-11 til 3-13, 3-19 til 3-21, 3-24 og 3-25 tilsvarende så langt de passer.

§ 2-7 skal lyde:

§ 2-7 Informasjonskrav

Pensjonsforetaket skal påse at medlemmer og pensjonister i pensjonsordninger som foretaket forvalter, får generell informasjon om pensjonsforetaket, regelverket for pensjonsordningen og endringer i regelverket.

Informasjon som nevnt i første ledd skal være offentlig tilgjengelig.

Medlemmer og pensjonister skal på anmodning få tilsendt pensjonsforetakets årsregnskap med årsberetning og regnskap for egen pensjonsordning hvis pensjonsforetaket forvalter flere pensjonsordninger. Det samme gjelder pensjonsforetakets redegjørelse for kapitalforvaltningsstrategien.

Informasjon fra pensjonsforetaket skal være på norsk og gis skriftlig på en tydelig og forståelig måte. Informasjonen skal oppdateres regelmessig og gjøres tilgjengelig vederlagsfritt.

Pensjonsforetaket kan benytte elektronisk kommunikasjon så lenge mottaker ikke har reservert seg mot slik kommunikasjon. Bruk av elektronisk kommunikasjon må sette mottaker i stand til å lagre informasjonen og gi mulighet til uendret gjengivelse av den lagrede informasjonen for bruk i et tidsrom som er tilstrekkelig for formålet.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om informasjon som skal gis til medlemmer, potensielle medlemmer og pensjonister.

§ 2-11 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i finansforetaksloven § 16-9 og i denne lovens §§ 3-3, 3-11 til 3-13, 3-20, 3-21, 3-24, 3-25 og kapittel 6 gjelder tilsvarende så langt de passer.

Ny § 3-24 skal lyde:

§ 3-24 Pensjonsoversikt til medlemmer i kollektive pensjonsordninger

Foretak som tilbyr kollektive pensjonsordninger, skal hvert år utarbeide et kortfattet dokument med nøkkelinformasjon for hvert medlem. Tittelen på dokumentet må inneholde ordet «pensjonsoversikt».

Pensjonsoversikten skal dateres og inneholde informasjon om foretaket, pensjonsordningen, det enkelte medlems rettigheter, relevant kontoinformasjon og forventet fremtidig pensjon. Eventuelle endringer i informasjonen sammenlignet med foregående år skal tydelig angis.

Departementet kan i forskrift gi regler om hvilken informasjon som skal gis, og om hvordan informasjonen skal gis.

Nåværende § 3-24 blir ny § 3-25.

III

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 4-2 første ledd første punktum skal lyde:

Før banker, kredittforetak, forsikringsforetak, betalingsforetak eller e-pengeforetak etablerer filial i en annen EØS-stat, skal foretaket gi Finanstilsynet melding med opplysninger om:

- a) hvilken stat filialen ønskes etablert, og filialens adresse,
- b) de personer som skal forestå ledelsen av filialen,
- c) størrelsen av foretakets ansvarlige kapital og oppfyllelsen av krav til ansvarlig kapital og soliditet.

Overskriften til § 5-2 skal lyde:

§ 5-2 Filial av kredittinstitusjon, forsikringsforetak, betalingsforetak og e-pengeforetak med hovedsete i en annen EØS-stat

§ 5-2 første ledd første punktum skal lyde:

Kredittinstitusjon, forsikringsforetak, betalingsforetak og e-pengeforetak med hovedsete i en annen EØS-stat som har tillatelse og er undergitt tilsyn fra myndighetene i hjemstaten, kan drive virksomhet som foretaket kan drive etter tillatelsen i hjemstaten, gjennom filial her i riket.

§ 5-4 annet ledd første punktum skal lyde:

I tillegg til bestemmelsene angitt i første ledd, skal følgende bestemmelser i forsikringsvirksomhetsloven gjelde tilsvarende for virksomhet ved filial av forsikringsforetak med hovedsete i annen EØS-stat: § 2-7, § 3-4, § 3-5 første ledd, § 3-6 tredje ledd, § 3-23, § 3-24, § 3-25, § 4-16, § 7-3 annet ledd, § 7-6 første og tredje ledd, § 7-7 første ledd annet punktum og § 7-8, samt kapittel 6.

I kapittel 12 skal ny § 12-28 lyde:

§ 12-28 Overdragelse av pensjonsordninger

Departementet kan i forskrift gi regler om overdragelse av pensjonsordninger og porteføljer av individuelle kontrakter utgått fra kollektive pensjonsordninger mellom pensjonsforetak.

§ 13-4 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette at personer med nøkkelfunksjoner i foretak som har fått utkontraktert oppgaver fra pensjonsforetak, skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

§ 13-5 annet ledd annet punktum skal lyde:

Forsikringsforetak og pensjonskasser skal i tillegg ha uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for aktuarfaglige oppgaver.

§ 13-10 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Departementet kan i forskrift fastsette regler om plikt for pensjonsforetak til å utarbeide og offentliggjøre en redegjørelse for kapitalforvaltningsstrategien.

§ 13-16 skal lyde:

§ 13-16 Låneopptak i forsikringsforetak og pensjonsforetak

(1) Forsikringsforetak kan bare ta opp lån for å sikre foretakets likviditet og lån sikret med pant i fast eiendom som foretaket benytter i sin virksomhet. Finanstilsynet kan samtykke til at foretaket tar opp ansvarlige lån og kan i særlige tilfelle også samtykke til at foretaket tar opp andre lån.

(2) Pensjonsforetak kan ikke ta opp lån, med mindre lånet skal dekke kortsiktige likviditetsbehov eller gjelder opptak av ansvarlig lånekapital etter samtykke fra Finanstilsynet.

§ 14-16 fjerde ledd oppheves.

I kapittel 14 avsnitt III skal ny § 14-17 lyde:

§ 14-17 Pensjonsforetak med svekket finansiell stilling

(1) Pensjonsforetak som ikke oppfyller kapitalkravene etter § 14-16 eller forskrifter gitt i medhold av bestemmelsen, eller mener det foreligger risiko for at kravene ikke vil bli oppfylt, skal straks underrette Finanstilsynet. Pensjonsforetaket skal fremlegge en plan for å rette på forholdet.

(2) Finanstilsynet kan i særlige tilfeller og for en tidsbegrenset periode samtykke i at pensjonsforetak kan ha lavere ansvarlig kapital enn det som følger av § 14-16 eller forskrifter gitt i medhold av bestemmelsen.

(3) Finanstilsynet kan pålegge et pensjonsforetak å endre, avgrense eller begrense virksomheten, redusere

foretakets risikoprofil eller treffe andre nødvendige tiltak, herunder stanse nytegning og sette grenser for eller forby foretaket å råde over sine eiendeler dersom foretaket ikke oppfyller krav til ansvarlig kapital fastsatt i lov eller i medhold av lov.

Nåværende § 14-17 blir ny § 14-18.

IV

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi overgangsregler.

Oslo, i finanskomiteen, den 17. mars 2022

Eigil Knutsen

leder

May Britt Lagesen

ordfører